

Umeå 2017-01-23

SO 188/67

SÁMIID RIIKKASEARVI
Svenska Samernas Riksförbund · SSR

Sven-Erik Bucht
Näringsdepartementet

Yttrande avseende Ds 2016:27, Frågor kring 2009 års rensköttselkonvention.

Sámiid Riikkasearvi (SSR) har beretts tillfälle att lämna synpunkter på Ds 2016:27 (promemorian), med anledning härav avger SSR följande yttrande.

Inledande kommentarer

Rensköttselkonventionen berör centrala principiella rättighetsfrågor för våra medlemmar och kommer att få direkta konsekvenser för berörda samebyar. Frågan är till sin karaktär oerhört komplex och resultatet kommer att påverka framtida generationers rensköttsel. SSR har under de senaste åren arbetat med att finna lösningar tillsammans med de övriga samiska parterna, Norska och Svenska Sametingen samt NRL (den samiska arbetsgruppen). Arbetet resulterade i det förslag som i promemorian benämns ”den samiska arbetsgruppens förslag”.

SSR:s grundläggande inställning

SSR:s Extra Landsmöte 2013 beslutade ge sin tillslutning till den sk Samiska Arbetsgruppens förslag av samma år. Denna position har inte ändrats i tiden därefter, och promemorian inverkar inte heller på denna. SSR:s position att stötta den Samiska Arbetsgruppens förslag ligger fast.

SSR tillstyrker således inte att 2009 års förslag till rensköttselkonvention genomförs oaktat de förändringar som promemorian förslår.

Grundläggande motiveringar

Promemorian föreslår enbart ändringar i samekonventionslagen

Promemorian ser framför sig att samtliga utestående frågor ska lösas genom ändringar i den svenska samekonventionslagen, det vill säga den lag som ska implementera Rensköttselkonventionen i Sverige. En sådan lösning kan SSR inte acceptera. Det innebär att förslaget överhuvudtaget inte omfattar svenska samebyars konventionsområden i Norge. De samebyar för vilka sådana områden är av vikt lämnas således utan rättsligt värn i det förslag

som presenteras i Promemorian. SSR:s position är att den gränsöverskridande renskötseln enbart tillfredsställande kan regleras genom ett regelverk som gäller lika i båda länder, det vill säga genom en konvention.

Områdesprotokoll jämfört med samarbetsavtal

Ett grundläggande problem som många samebyar har med 2009 års undertecknade förslag är områdesprotokollet. En grundsten i den Samiska Arbetsgruppens förslag är därför en ordning som främjar frivilliga lösningar mellan samebyar och reinbeitedistrikt, att ersätta områdesprotokollet. SSR:s inställning vilar på uppfattningen att det är osannolikt att samarbetsavtal kommer till stånd mellan ojämnbördiga parter, varvid SSR inte kan acceptera Promemorians motsatta position.

Egendomsrätten

SSR är kraftigt positivt till Promemorians tydliga inställning att samebyarna har egendomsrätt till de områden de traditionellt har brukat, och att samebyarnas sålunda upparbetade rättigheter åtnjuter motsvarande rättsliga värn som land-, vatten- och naturresurser allmänt. SSR:s är dock bekymrat över Promemorians inställning till under vilka omständigheter ingrepp kan ske i samebyarnas rättigheter, och särskilt över Promemorians syn på det så kallade proportionalitetskriteriet. Promemorian drar slutsatsen att det alltid är proportionerligt att avhända en sameby betesmarker genom områdesprotokollet, då denna ordning gynnar renskötseln *i dess helhet*. Men det är en felsyn. Egendomsrätten tillhör inte renskötseln *i dess helhet*. Den tillhör *varje enskild sameby*. Det innebär – per definition – att vid bedömningen av om ett ingrepp är proportionerligt så måste en bedömning göras på samebynivå. Om ingreppet slår för hårt mot den enskilda samebyn så är avhändandet oproportionerligt – och därmed otillåtet. Promemorians – i och för sig välargumenterade – position att avhändandet ”enbart är ett lån” är härvid inte avgörande även ett tvångsmässigt tidsbegränsat avhändande utgör ett ingrepp i en samebys egendomsrätt.

Avslutande kommentarer

Mot bakgrund av vad som anförts ovan lämnar ej SSR några kommentarer på det författningsförslag som presenteras i promemorian.

SSR vill påtala vikten av att arbetet med en konvention ej får stanna av utan att Sverige och Norge nu går vidare med arbetet i enlighet med den Samiska arbetsgruppens förslag.

Svenska Samernas Riksförbund

Jörgen Jonsson